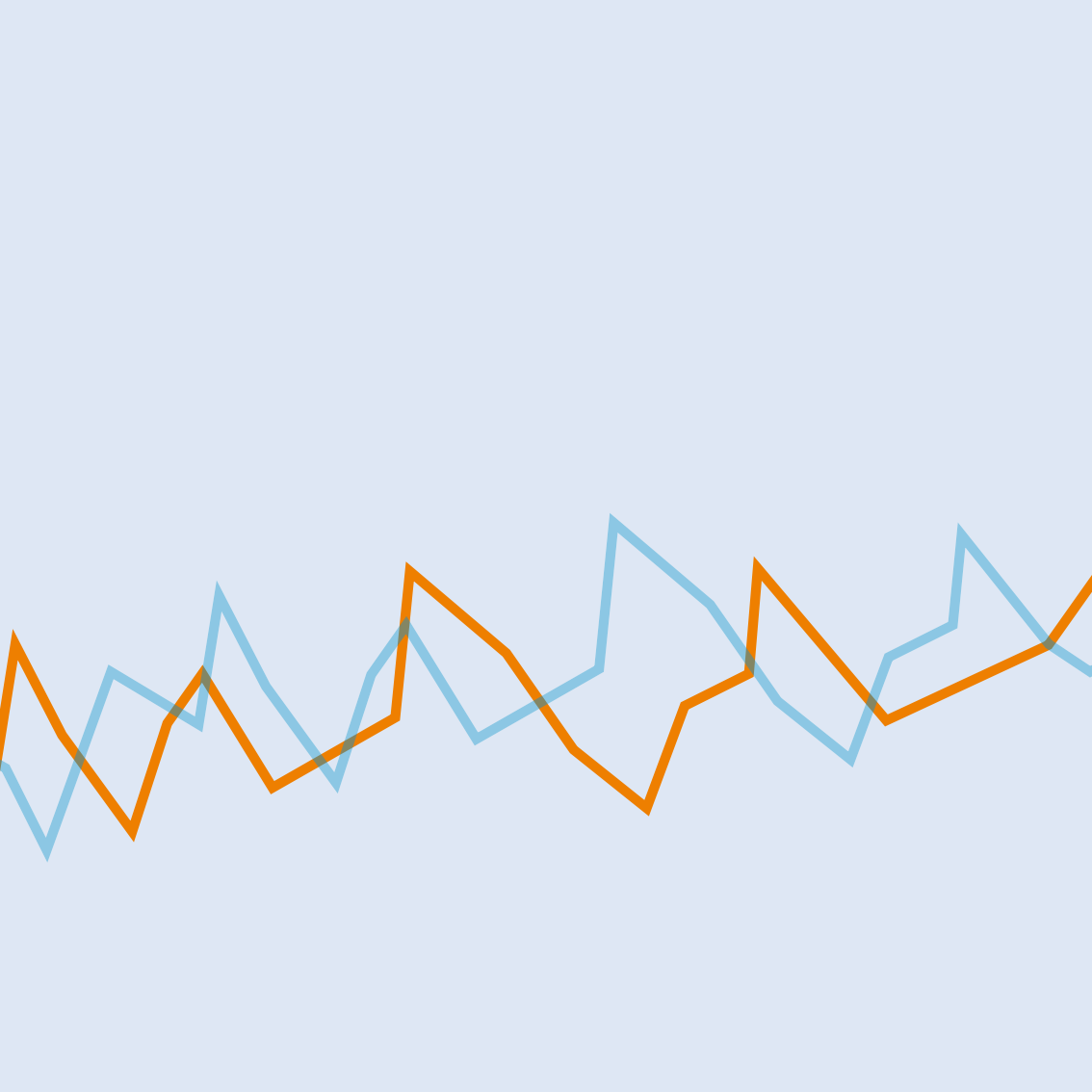

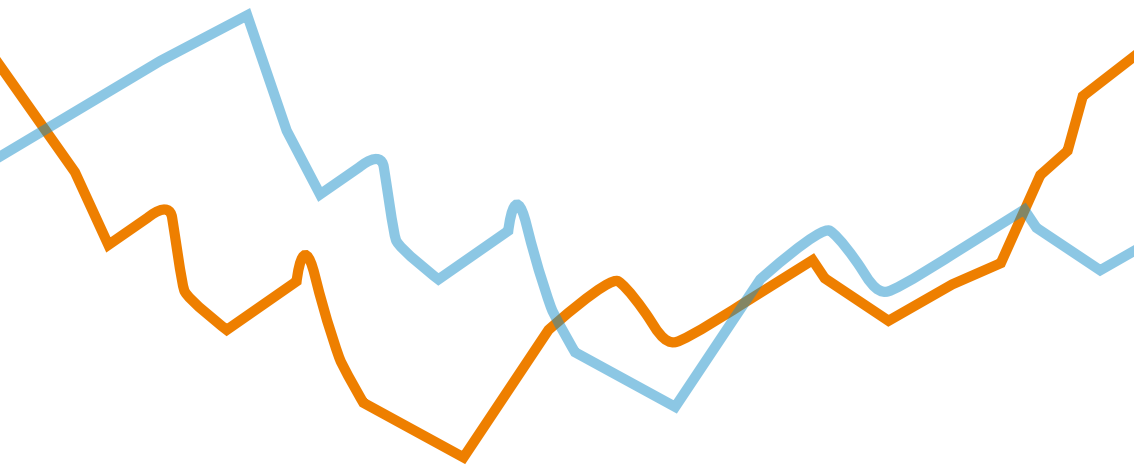
Grafimedia in cijfers

JULI 2009

Grafimedia in cijfers

Inhoud

Branche in cijfers

- 7 Aantal bedrijven en personen (=hoofden) in de branche
- 8 Bedrijven en personen naar hoofdactiviteit bedrijf
- 9 Ontwikkeling van de reële omzet in de grafimediabranche
- 10 Verdeling van de omzet naar hoofdactiviteit bedrijf
- 11 Verdeling van de omzet in drukkerijen naar soort product
- 12 Verdeling van de omzet in grafische afwerkingsbedrijven naar soort product
- 13 De opbouw van de omzet bij verschillende soorten bedrijven
- 14 Verdeling van de grafische omzet naar opdrachtgevers
- 15 Im- en export van grafische producten 1998-2008
- 16 Innovaties in nieuwe diensten bij grafimediabedrijven

Kerngegevens KVGGO-leden

- 18 Ontwikkeling aantal KVGGO-ledenbedrijven en personen
- 19 Aantal KVGGO-ledenbedrijven en personen per provincie

Arbeidsmarkt in cijfers

- 21 Ontwikkeling werkgelegenheid grafimediabranche

- 22 Werkgelegenheid naar beroepsgroep
- 23 Regionale verschillen in vraag naar personeel
- 24 Totaal aantal openstaande vacatures
- 25 Kanalen van personeelswerving
- 26 Werkzame beroepsbevolking Nederland en grafimediabranche
- 27 Gemiddelde leeftijd en werkgelegenheid
- 28 Leeftijdsopbouw werknemers grafimediabranche
- 29 Doorstroom gediplomeerden uit mbo-beroepsopleiding
- 30 Inkrimping in formatieplaatsen en aantal vacatures per beroepsgroep

Beroepsopleiding in cijfers

- 32 Aantal leerlingen grafimedia beroepsopleiding en geaccrediteerde leerbedrijven
- 33 Aantal leerbedrijven naar hoofdactiviteit
- 34 Leerlingen grafimedia beroepsopleiding mbo naar geslacht
- 35 Leerlingen specifiek grafimediaberoepen mbo 2008-2009 per school
- 36 Samenhang instroom jonge werknemers en beroepsopleiding in bedrijven

Trainingen in cijfers

- 38 Aantal cursisten open inschrijving en in-company projecten
- 39 Aantal cursisten bij het trainingscentrum van Kenniscentrum GOC
- 40 Cursusdeelnemers GOC naar leeftijd

Voorwoord

Voor het zesde opeenvolgende jaar verschijnt 'Grafimedia in cijfers'. Op een overzichtelijke wijze presenteert deze uitgave cijfers over de omvang van de branche, ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en aantal en omvang van de opleidingen.

Deze editie is in verband met de economische crisis uitgebreid met de laatste actuele cijfers over het eerste kwartaal van 2009.

De Koninklijke KVGO en Kenniscentrum GOC voorzien met de uitgave in de behoefte naar actueel cijfermateriaal, weergegeven in heldere tabellen en grafieken en voorzien van een duidelijke toelichting.

Hoeveel mensen werken er? Bij hoeveel bedrijven? Hoe is de omzetontwikkeling bij die bedrijven? En hoeveel van hen zijn lid van het KVGO? Hoe staat het met de werkgelegenheid, de vacatures en de leeftijdsopbouw?

Vooraf onderzoekers, analisten, politici en jongeren die kennis willen maken met de branche kunnen hun voordeel doen met de kengetallen. Maar 'Grafimedia in cijfers' is boeiend voor iedereen die in deze bedrijfstak werkt en op zoek is naar de belangrijkste trends en ontwikkelingen.

Koninklijke KVGO

Het KVGO is de ondernemersorganisatie in de grafmediabranche. De grenzen van de bedrijfstak vervagen en de rol van het KVGO wordt breder. Het beleid is gericht op groei in de sectoren binnen de communicatiemediën.

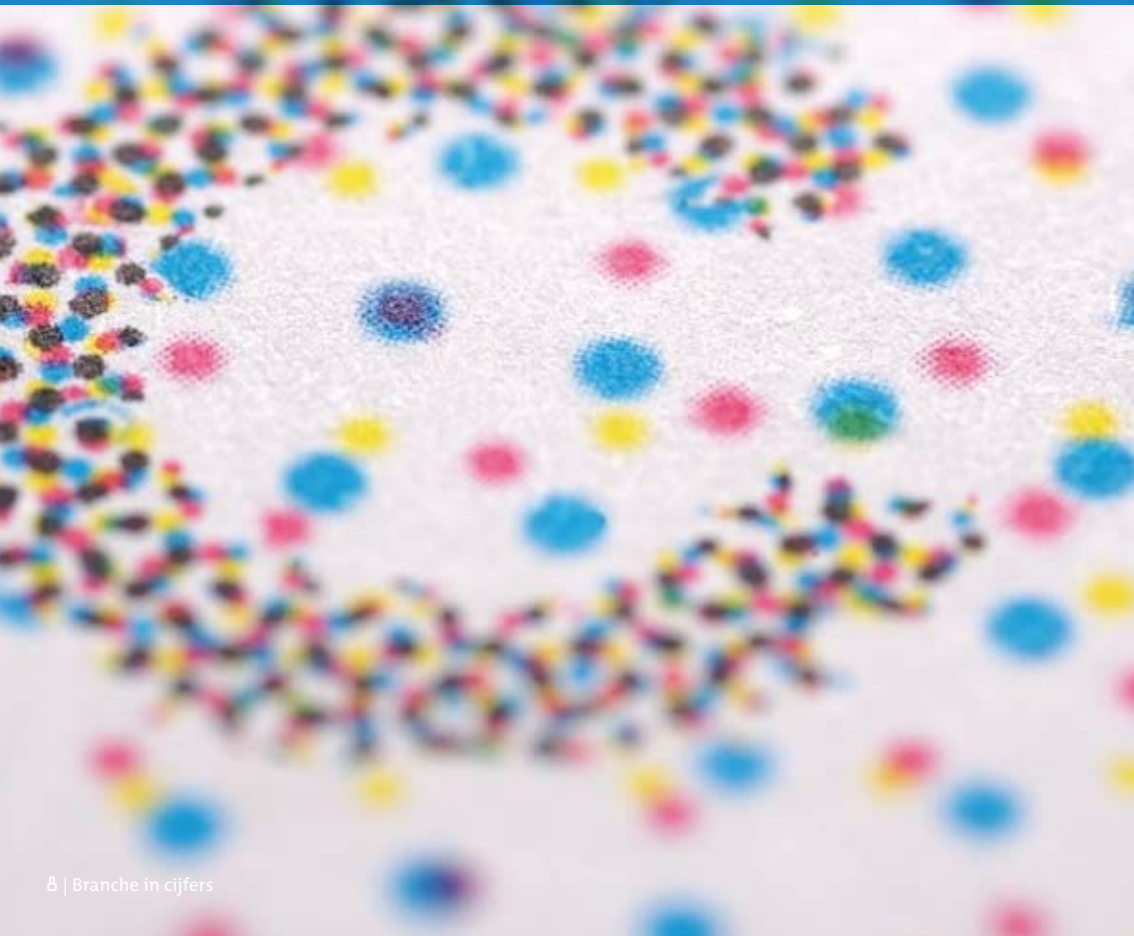
De kerntaken zijn: Arbeidsvoorwaarden en Sociale Zekerheid, Arbo en Milieu, Sociaal Platform, Kennis en Informatie en Imago. De belangenbehartiging moet voor de leden direct of indirect een herkenbare toegevoegde waarde opleveren.

Kenniscentrum GOC

Kenniscentrum GOC is hét instituut in, voor en door de creatieve industrie. Werkgevers en werknemers in grafimedia-, multimedia-, reclame-, gaming-, AV-productie- en podium- en evenementenbedrijven zijn we van dienst met advies en activiteiten op het gebied van praktijkleren en personeelsontwikkeling. We kennen de branche van binnenuit; we zijn het knooppunt waar informatie, ontwikkelingen en vragen uit de markt samenkomen en worden vertaald in kennis, advies en praktische diensten en producten.

Voor het Ministerie van OCW ontwikkelt en onderhoudt Kenniscentrum GOC de kwalificatiestructuur voor de creatieve industrie. We zorgen voor uitstekende leerbedrijven en ondersteunen hun praktijkopleiders. Beleidsmakers in de branche zijn we van dienst met diverse brancheonderzoeken. Deze stellen ons bovendien in staat proactief te opereren. Zo ondernemen we diverse activiteiten om de instroom van nieuwe werknemers in de branche te bevorderen. Ook verzorgt Kenniscentrum GOC een breed pakket aan trainingen, seminars en workshops op het gebied van grafmediatechniek, personeelsontwikkeling en persoonlijke ontwikkeling.

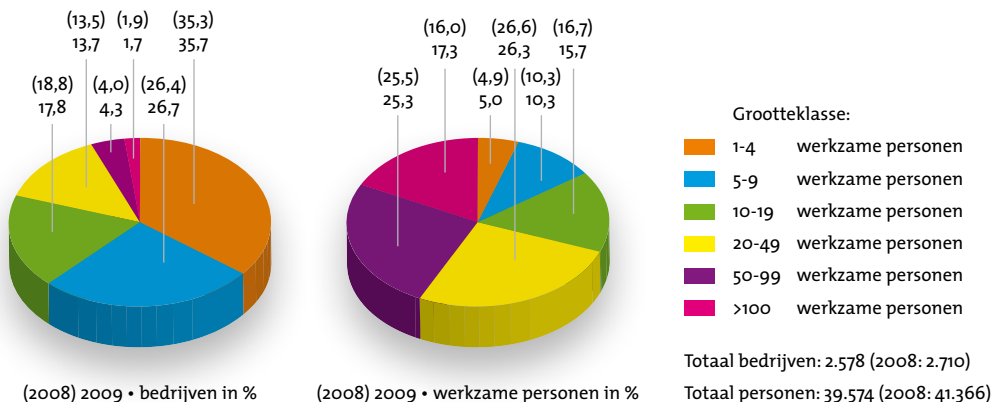
Branche in cijfers

Aantal bedrijven en personen (= hoofden) in de branche

De grafmediabranche bestaat voor een groot deel uit kleine en middelgrote bedrijven. Bijna tweederde van de bedrijven telt minder dan 10 personen en slechts 45 bedrijven hebben meer dan 100 mensen. Het gemiddelde over alle bedrijven ligt op 15 personen. Deze gemiddelde bedrijfsgrootte daalde de afgelopen 10 jaar vanwege de krimpende werkgelegenheid binnen de branche. Vooral de grote bedrijven nemen in omvang af.

Alhoewel er weinig grote bedrijven zijn, werken daar wel veel mensen. Bij de 45 (2008: 53) bedrijven met meer dan 100 personen, voornamelijk drukkerijen, werken zo'n 6.863 (6.617) mensen. De meeste werkgelegenheid zit echter bij het middelgrote bedrijf dat tussen de 20 en 100 medewerkers heeft. Daar werken in totaal ongeveer 20.429 (21.562) mensen.

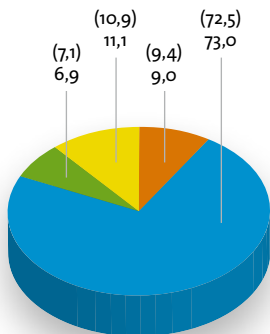

bron: Dienstencentrum

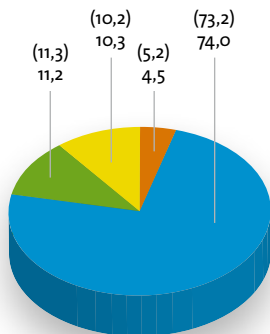
Bedrijven en personen naar hoofdactiviteit bedrijf

Een andere manier om bedrijven in te delen is naar hun grafische hoofdactiviteit. De hoofdactiviteit heeft te maken met specialisatie in een bepaalde fase in het grafische productieproces: voorbereidende werkzaamheden (prepress), drukken en grafisch afwerken.

231 (2008: 256) Bedrijven zijn gespecialiseerd in voorbereidende werkzaamheden en hier werken 1.776 (2.155) personen. 179 (193) Bedrijven hebben zich toegelegd op de grafische afwerking en hebben in totaal 4.442 (4.683) personen in dienst. Verreweg de grootste groep bedrijven (1.883 (1.966)) heeft als hoofdactiviteit drukken. Driekwart van hen voert ook de bijbehorende voorbereidings- en grafische afwerkingswerkzaamheden zelf uit. In totaal werken 29.270 (30.298) mensen in een drukkerij. Daarnaast zijn er nog 285 (295) bedrijven met andere grafische activiteiten. Daar werken 4.086 (4.230) mensen.

(2008) 2009 • bedrijven in %

(2008) 2009 • werkzame personen in %

Hoofdactiviteit:

- Vorbereidingsbedrijven
- Drukkerijbedrijven
- Afwerkingsbedrijven
- Overig

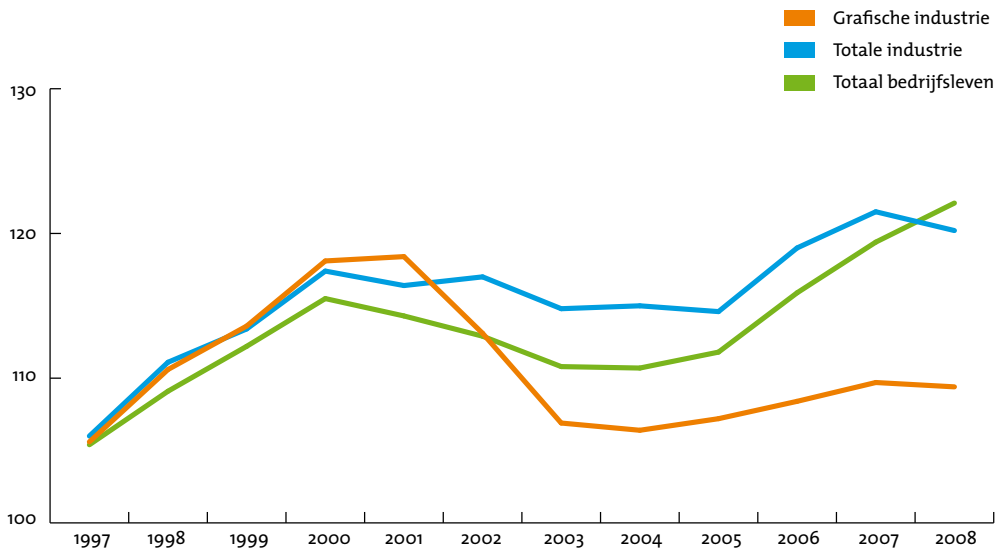
Totaal bedrijven: 2.578 (2008: 2.710)

Totaal personen: 39.574 (2008: 41.366)

bron: Dienstencentrum

Ontwikkeling van de reële omzet in de grafimediabranche

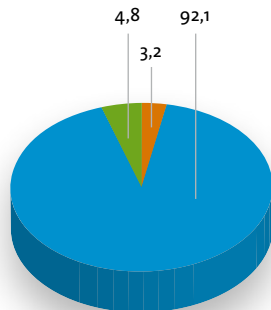
In de tweede helft van de jaren 90 was er een economische hoogconjunctuur. De omzetontwikkeling van de grafimediabranche hield gelijke tred met die van de totale industrie en was zelfs iets beter dan voor de gehele Nederlandse economie. Echter sinds de economische teruggang vanaf 2001 doet de grafimediabranche het een stuk slechter dan de totale industrie en het totale bedrijfsleven. Hieruit blijkt dat de grafische bedrijven sterk reageren op de ontwikkelingen in de economie. (De reële omzet is gecorrigeerd voor de jaarlijkse prijsontwikkeling.)

bron: Dienstencentrum

Verdeling van de omzet naar hoofdactiviteit bedrijf

De drukkerijen produceerden in 2008 een omzet van 7,1 miljard euro aan drukwerk, dat is 92% van de totale omzet in de branche. Gespecialiseerde voorbereidingsbedrijven produceerden samen een omzet van 246 miljoen euro (3,2%) en gespecialiseerde grafische afwerkingsbedrijven 369 miljoen euro (5%). De totale omzet in de branche was in 2008 ruim 7,7 miljard euro. In drukkerijen groeide in 2008 de omzet, in voorbereidingsbedrijven daalde de omzet iets en in afwerkingsbedrijven steeg de omzet.

omzetverdeling in %

Activiteit:

- Gespecialiseerde voorbereidingsbedrijven
- Drukkerijen
- Gespecialiseerde afwerkingsbedrijven

Totaal omzet grafmediabranche in 2008:

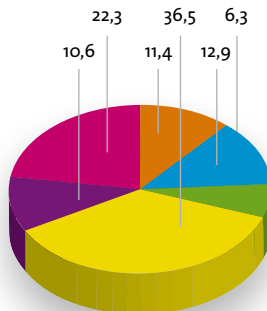
€ 7.700.000.000

bron: Dienstencentrum

Verdeling van de omzet in drukkerijen naar soort product

De gespecialiseerde voorbereidingsbedrijven leveren een breed scala aan producten, waaronder ook digitale bestanden. Deze digitale bestanden dienen niet alleen als basis voor drukwerk, maar ook voor andere media. Door deze verwevenheid van technieken is het niet goed mogelijk een uitsplitsing van de omzet naar productgroepen te maken. Bij drukkerijen en afwerkingsbedrijven kan dit wel.

Reclamedrukwerk vormt 37% van de totale omzet in drukwerk. Daarom is de branche zo gevoelig voor de economische conjunctuur. In de huidige economisch slechte tijd worden reclamebudgetten ingekrompen en dit heeft direct grote gevolgen voor de omzet van grafische bedrijven. In mindere mate geldt dit ook voor de omzet van kranten en tijdschriften. De omzet in boeken en jaarverslagen is minder gevoelig voor economische schommelingen. Boeken en tijdschriften gedragen zich zeer stabiel qua omzetontwikkeling. Ook andere mediavormen als internet en DVD blijken sterk gevoelig te zijn voor de slechte economische conjunctuur.

omzetverdeling in %

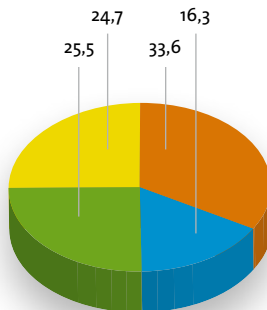
- Producten:
- Krant(tachtigen)
 - Tijdschriften
 - Boeken/jaarverslagen
 - Reclamedrukwerk
 - Verpakkingsdrukwerk
 - Overig drukwerk

Totaal omzet drukkerijen in 2008:

€ 7.136.000.000

Verdeling van de omzet in grafische afwerkingsbedrijven naar soort product

Opdrachtgevers kiezen steeds meer voor een gespecialiseerde marktbenadering bij de communicatie met hun klanten en combineren daarbij meerdere mediavormen (crossmedia). Dit leidt tot een grotere diversiteit in opdrachten voor grafische bedrijven. Daarbij laten veel opdrachtgevers ook graag de adressering en postverzending over aan specialisten. Grafische afwerkingsbedrijven spelen hier op in door kleine orders met speciale bindtechnieken snel te kunnen verwerken. Indien nodig kunnen deze bedrijven zelfs de database van de opdrachtgever geschikt maken voor de toepassing van gepersonaliseerd drukwerk en moderne marketingtechnieken.

omzetverdeling in %

- Producten:
- Tijdschriften
 - Boeken
 - Reclamedrukwerk
 - Overig

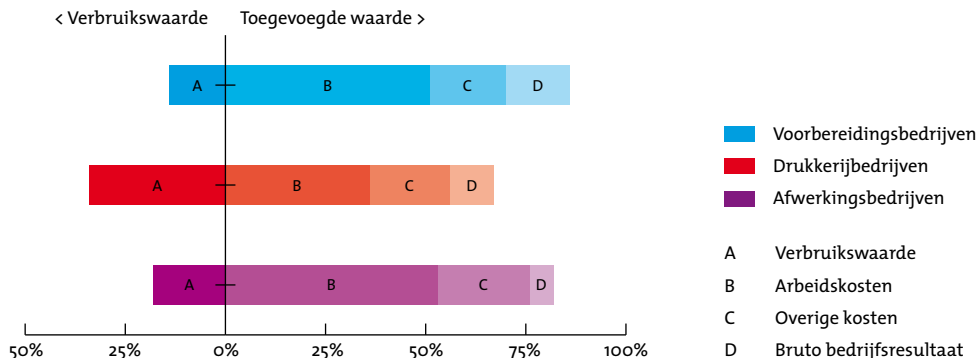
Totaal omzet afwerkingsbedrijven
in 2008: € 369.000.000

bron: Dienstencentrum

De opbouw van de omzet bij verschillende soorten bedrijven

Grafische bedrijven kopen materialen in om producten te kunnen maken. De kosten van deze ingekochte materialen worden in economische termen verbruikswaarde genoemd. Daarnaast betalen bedrijven arbeidskosten, maken zij overige kosten en zij willen er iets op verdienen (bruto bedrijfsresultaat).

Voor de verschillende bedrijven is de verdeling van deze kosten in kaart gebracht. Duidelijk is te zien dat drukkerijen meer verbruikswaarde in hun omzet hebben dan voorbereidings- en grafische afwerkingsbedrijven. De omzet van voorbereidings- en grafische afwerkingsbedrijven bestaat daarentegen voor een groter deel uit arbeidskosten. Het bruto bedrijfsresultaat is het laagst bij afwerkingsbedrijven en het hoogst bij voorbereidingsbedrijven.

bron: Dienstencentrum

Verdeling van de grafische omzet naar opdrachtgevers

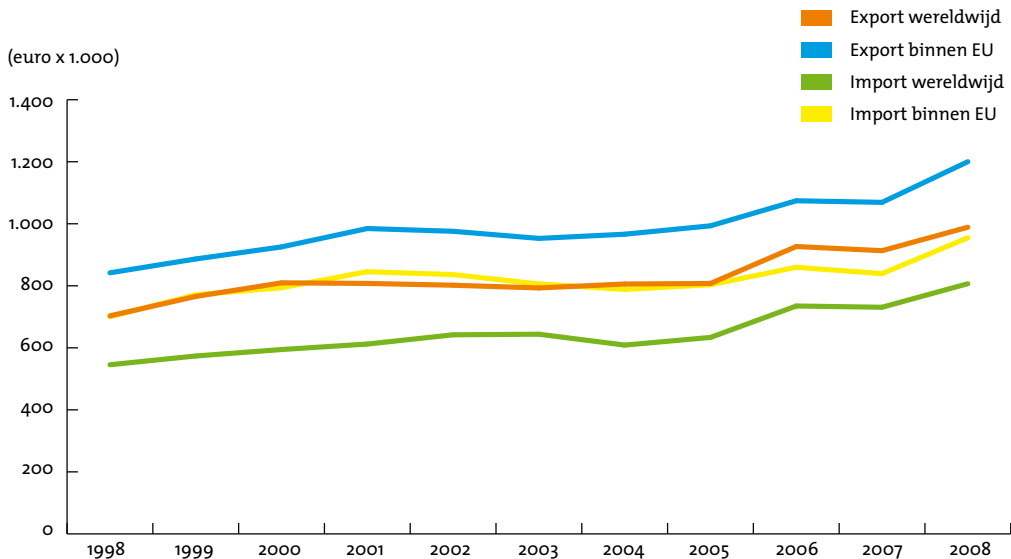
Ruim een vijfde deel van de omzet binnen de graficiemidiebranche komt rechtstreeks van industriele bedrijven, 13% komt via de reclamebranche. Grafische bedrijven besteden ook vaak een deel van het werk uit aan gespecialiseerde bedrijven. Dat is bijvoorbeeld het geval bij de afwerking van drukwerk tot een eindproduct.

Opdrachtgevers	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Uitgeverijen	9,8%	8,6%	8,9%	9,2%	10,5%	9,1%
Reclame- / ontwerp bureaus	13,7%	12,7%	13,2%	14,9%	13,3%	13,1%
Grafische industrie	15,0%	16,3%	18,7%	14,4%	14,3%	18,7%
Overige industriele bedrijven	24,7%	26,9%	23,3%	22,6%	21,5%	19,3%
Groot- en detailhandel	9,4%	10,2%	9,6%	8,9%	10,7%	10,0%
Banken / verzekeraars, zakelijke dienstverlening	7,0%	6,9%	7,8%	7,5%	9,1%	9,4%
Overheid, medische en maatschappelijke dienstverlening	9,1%	9,0%	9,6%	10,1%	9,9%	10,4%
Particulieren	3,3%	3,3%	2,8%	3,1%	3,9%	3,1%
Overige	8,0%	6,0%	6,0%	9,4%	6,9%	6,9%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

bron: Dienstencentrum

Im- en export van grafische producten 1998-2008

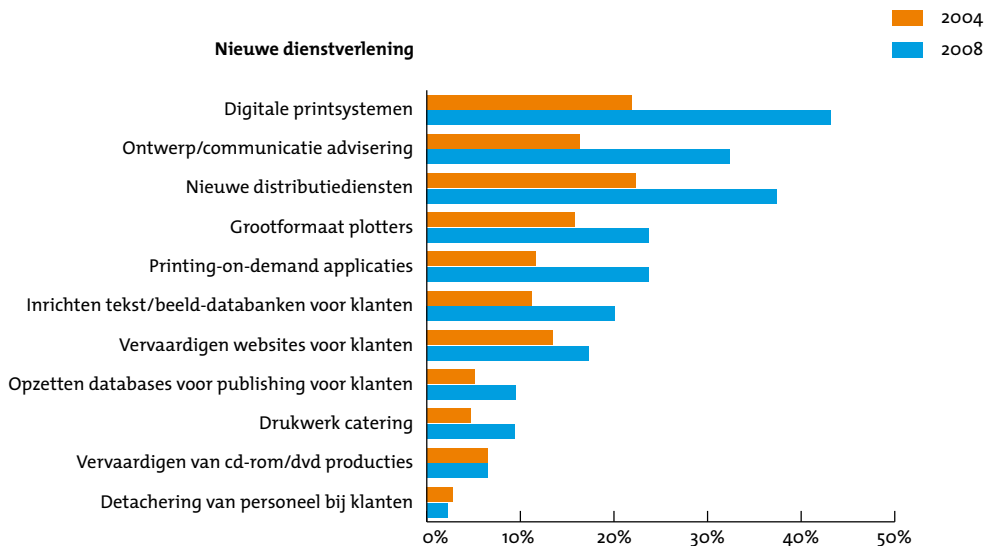
In de afgelopen 10 jaar is de export van in Nederland geproduceerde grafische producten naar het buitenland zo'n 15% tot 21% hoger geweest dan de import van grafische producten die in het buitenland zijn geproduceerd. Het blijkt dat steeds meer import en export van grafische producten plaatsvindt met landen buiten de Europese Unie. Vanaf 2006 zien we echter een lichte daling in de export met landen buiten de EU. En vanaf 2008 zien we zelfs een stijging van 11% naar landen binnen de EU. De afgelopen jaren ontliep de groei in im- en export elkaar niet veel. Uit de jaarlijkse mutaties in import en export blijkt dat toevalligheden (bijv. aflopen van een contract) een belangrijke rol kunnen spelen.

bron: Dienstencentrum

Innovaties in nieuwe diensten bij grafmediabedrijven

De verspreiding van nieuwe technieken en dienstverlening is een graadmeter van de innovatie binnen een bedrijfstak. De snelst groeiende innovatie in de grafimediabranche is de toepassing van professionele printsystemen naast vertrouwde druktechnieken als offset. Grafische bedrijven bieden steeds meer een breed scala aan crossmediatechnieken aan en adviseren hun klanten over de mogelijkheden daarvan.

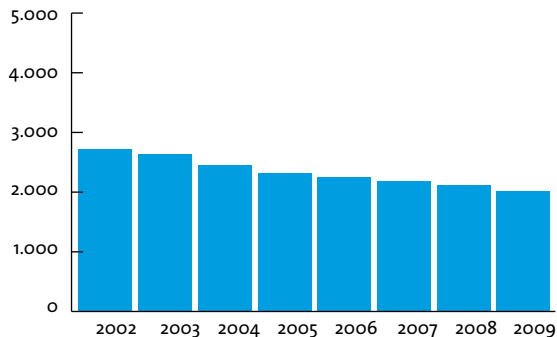

bron: Dienstencentrum

Kerngegevens KVGO-leden

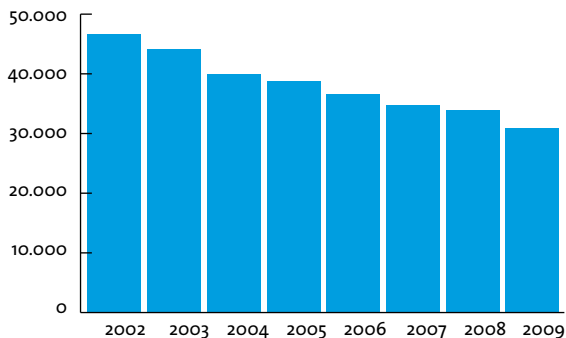
Ontwikkeling aantal KVGO-ledenbedrijven en personen

KVGO-ledenbedrijven

	2008	2009
Voorbereidingsbedrijven	200	181
Drukkerijbedrijven	1.539	1.474
Afwerkingsbedrijven	151	140
Overige bedrijven	231	223
Totaal	2.121	2.018

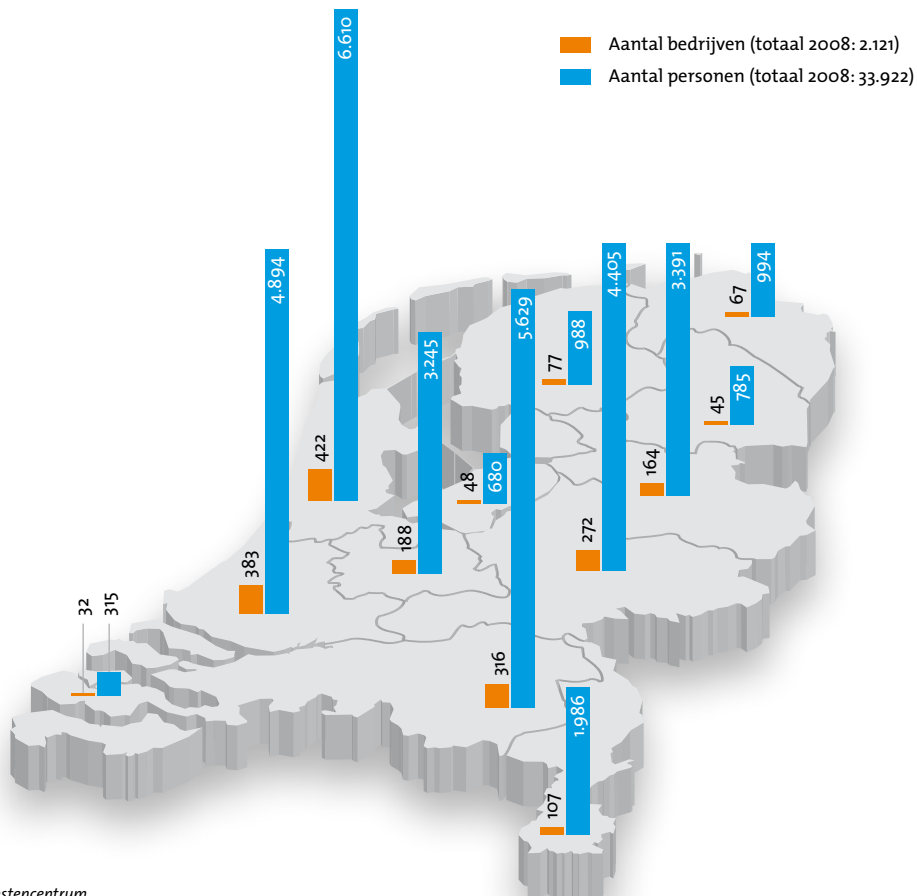
Werkzame personen

	2008	2009
Voorbereidingsbedrijven	1.767	1.436
Drukkerijbedrijven	24.846	23.662
Afwerkingsbedrijven	3.840	3.591
Overige bedrijven	3.469	3.303
Totaal	33.922	31.992

bron: Dienstencentrum

Aantal KVGO-ledenbedrijven en personen per provincie

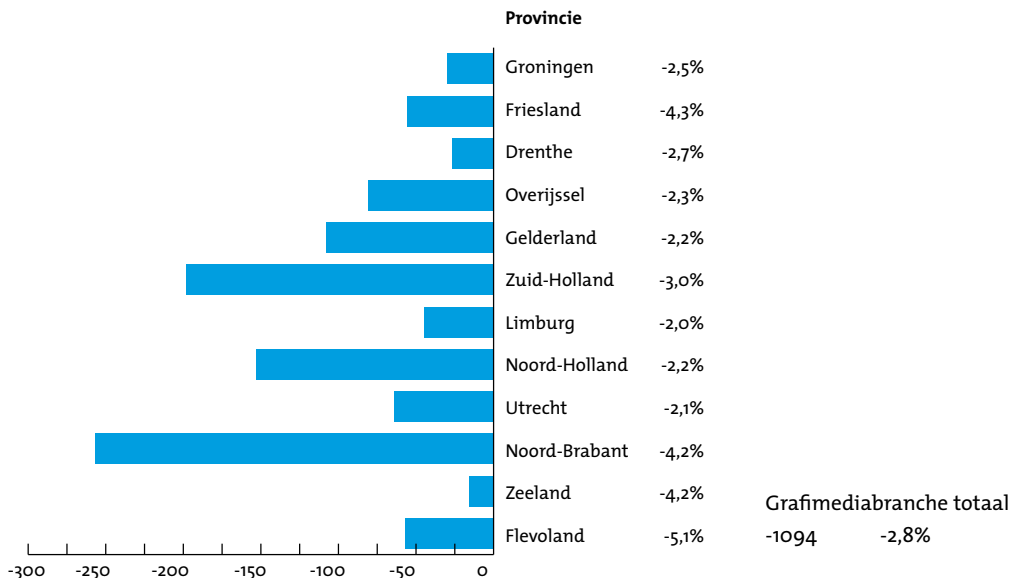

bron: Dienstencentrum

Arbeidsmarkt in cijfers

Ontwikkeling werkgelegenheid Grafmediabranche 1e kwartaal 2009

De economische recessie in 2009 heeft ook voor de grafmediabranche grote gevolgen. In de eerste drie maanden van 2009 is de werkgelegenheid met 1094 personen teruggelopen. Dat is een forse krimp van 2,8%. Onderstaande figuur laat zien dat in absolute aantallen de krimp het grootste is geweest in Noord-Brabant (-257 personen), maar ten opzichte van de grootte van de werkgelegenheid is de krimp het grootst geweest in Flevoland (-5,1%).

bron: GBF

Werkgelegenheden naar beroepsgroep

Er zijn vier grote beroepsgroepen binnen de grafimediabranche aanwezig die de basis vormen van de grafische bedrijvigheid. Commercieel personeel, tekst- en beeldopmakers (dtp'ers), drukkers en nabewerkers. Tellen we alle mensen bij elkaar die in de nabewerking werkzaam zijn, inclusief expeditie en technische hulpwerkzaamheden, dan vormen zij zelfs de grootste beroepsgroep. De meeste nabewerkers werken in een nabewerkingsafdeling van een drukkerij en niet bij een gespecialiseerd nabewerkingsbedrijf.

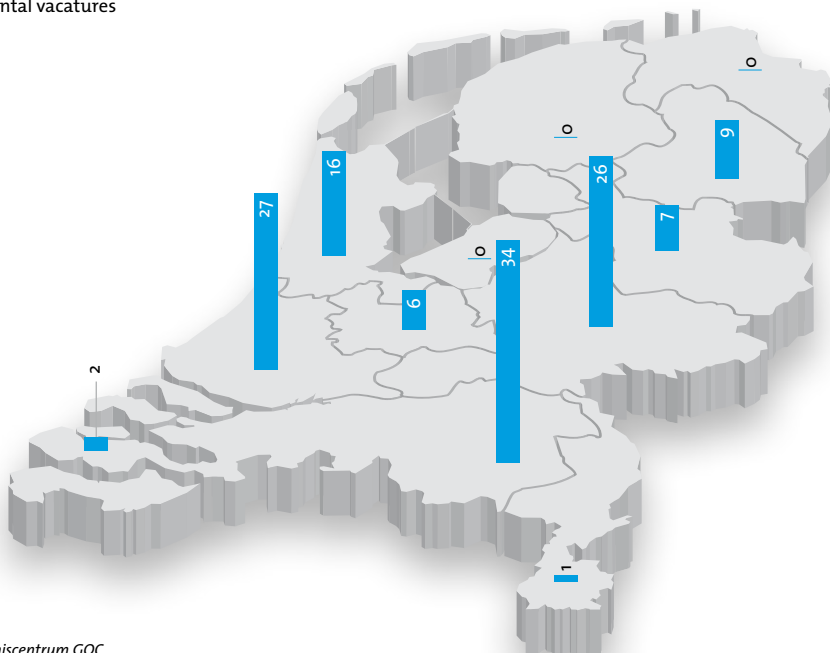

bron: Kenniscentrum GOC

Regionale verschillen in vraag naar personeel

Er bestaan grote verschillen tussen de provincies in grafische werkgelegenheid en daarmee in het aantal vacatures. Door de economische crisis is het aantal vacatures enorm gedaald. De situatie op juni 2009 toont zelfs weinig tot geen grafische vacatures in veel provincies. In Noord-Brabant, Gelderland en Zuid-Holland zijn echter nog wel vacatures.

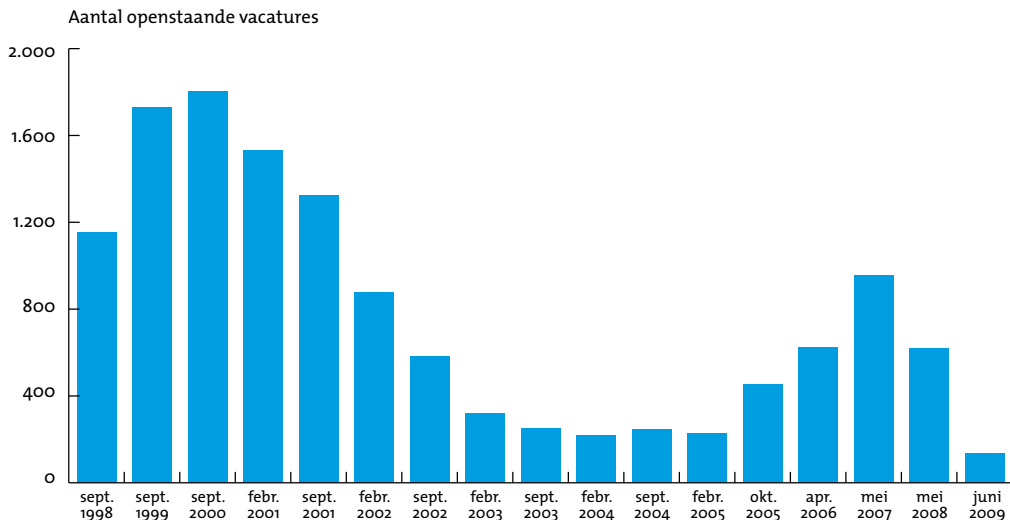
■ Aantal vacatures

bron: Kenniscentrum GOC

Totaal aantal openstaande vacatures

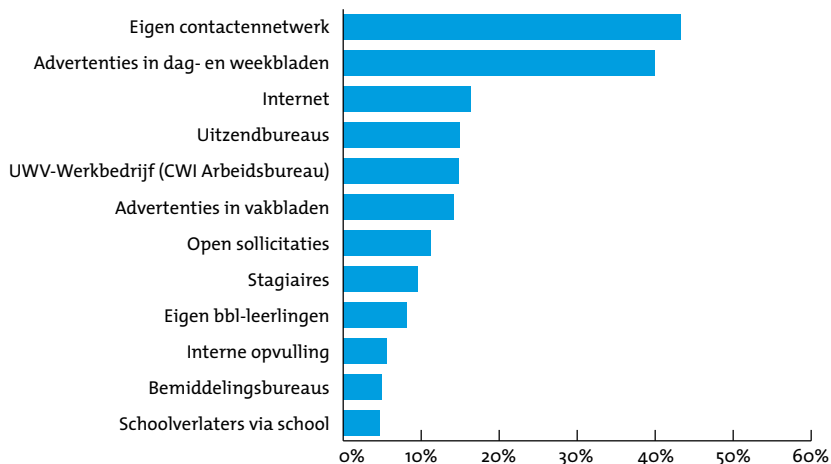
Het aantal vacatures binnen de grafmediabranche trekt in 2007 fors aan. Met 958 openstaande vacatures op de peildatum van het vacatureonderzoek, zit de branche bijna weer op het niveau van 1998. Toen was er sprake van een economische hoogconjunctuur in Nederland. In 2008 valt het aantal vacatures echter weer sterk terug en in 2009 zijn de gevolgen van de economische crisis heel duidelijk te zien in het sterk teruglopen van de vraag naar personeel.

bron: Kenniscentrum GOC

Kanalen van personeelswerving

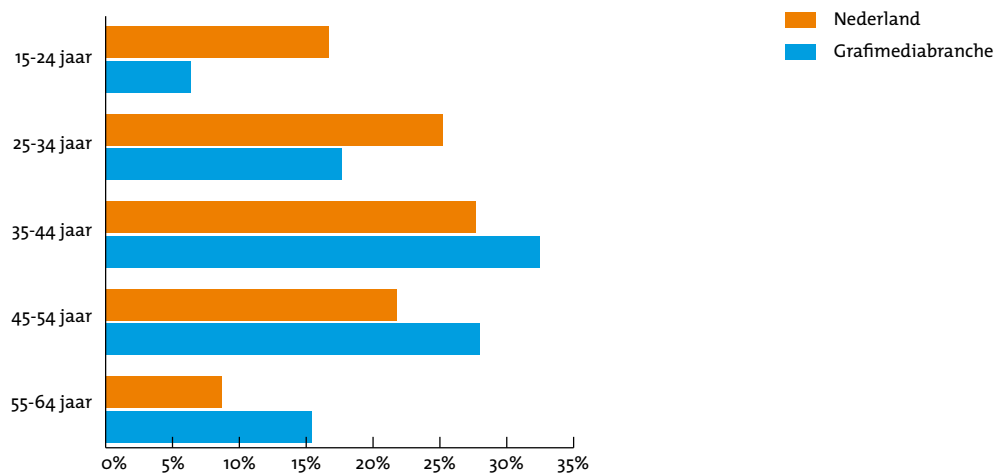
Bedrijven werven hun personeel langs een of meerdere kanalen. Binnen de grafimediabranche werft 54% van de bedrijven hun personeel via advertenties in kranten en bladen. Ook maakt 43% van de bedrijven gebruik van het eigen contactennetwerk om naar nieuw personeel te zoeken. Het aantal bedrijven dat gebruik maakt van vacaturesites op internet is nog bescheiden, maar groeit wel. Werknemers die zoeken naar een baan weten dus dat als ze dit alleen via vacaturesites doen, ze ruim vier van de vijf bedrijven met vacatures niet ontdekken.

bron: Kenniscentrum GOC

Werkzame beroepsbevolking Nederland en grafimediabranche

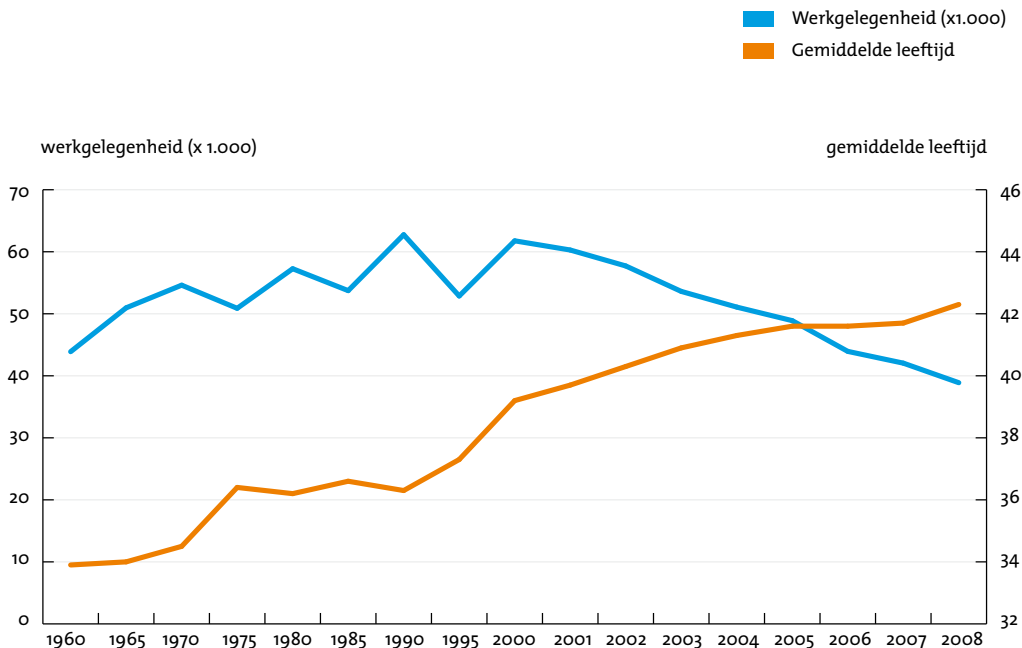
In de grafimediabranche werken ten opzichte van de Nederlandse bevolking minder jongeren tot 25 jaar en meer ouderen boven de 50 jaar.

bron: CBS en GBF

Gemiddelde leeftijd en werkgelegenheid

De gemiddelde leeftijd binnen de branche is in 2009 42 jaar: dus de helft van alle werknemers is 42 jaar of ouder. Opvallend is dat steeds als de werkgelegenheid afneemt de gemiddelde leeftijd flink toeneemt. Dat komt omdat bij een dalende werkgelegenheid veel minder jongeren de bedrijven instromen.

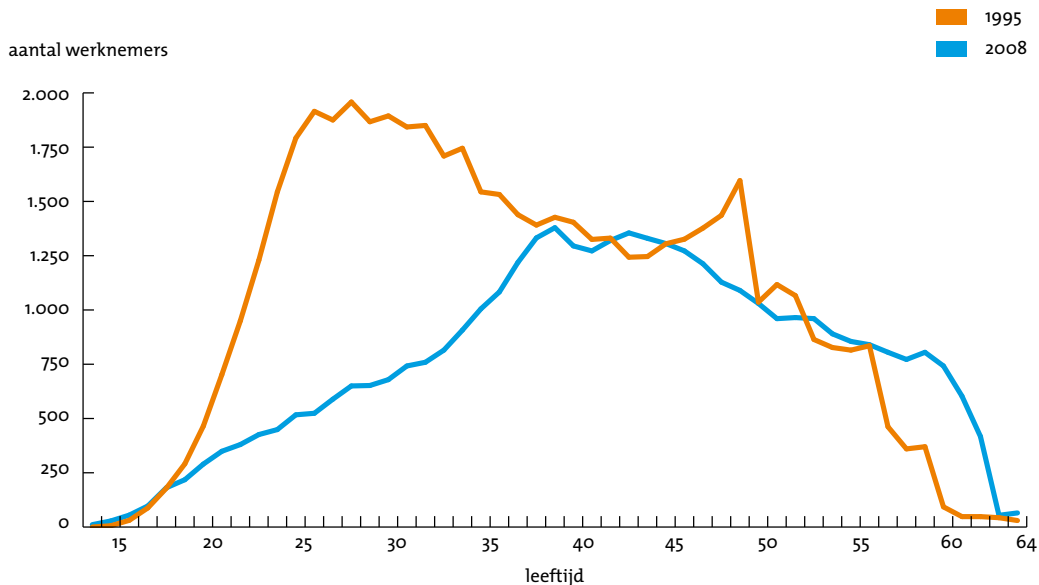

bron: GBF

Leeftijdsopbouw werknemers grafmediabranche

Uit de grafiek blijkt dat een grote groep werknemers over een aantal jaren met pensioen gaat. Voor een belangrijk deel moeten deze werknemers worden vervangen. Doordat langer wordt doorgewerkt, is de sterke toename van de vervangingsvraag naar een later tijdstip verschoven.

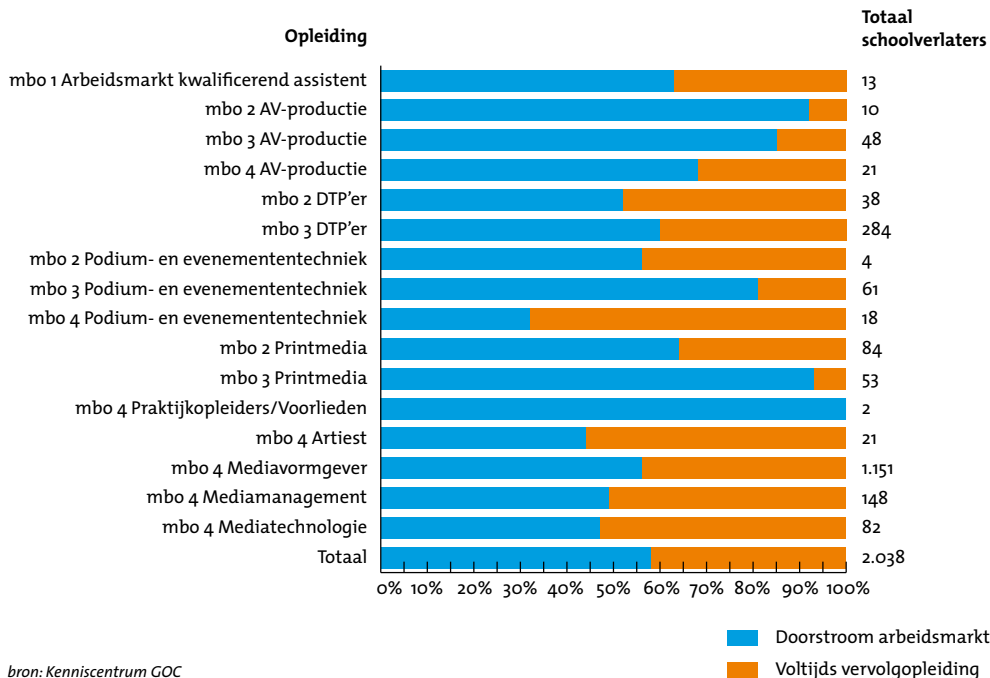
Het steeds langer moeten doorwerken betekent dat ook de gemiddelde leeftijd binnen de branche verder toeneemt.

bron: GBF

Doorstroom gediplomeerden uit mbo-beroepsonderwijs

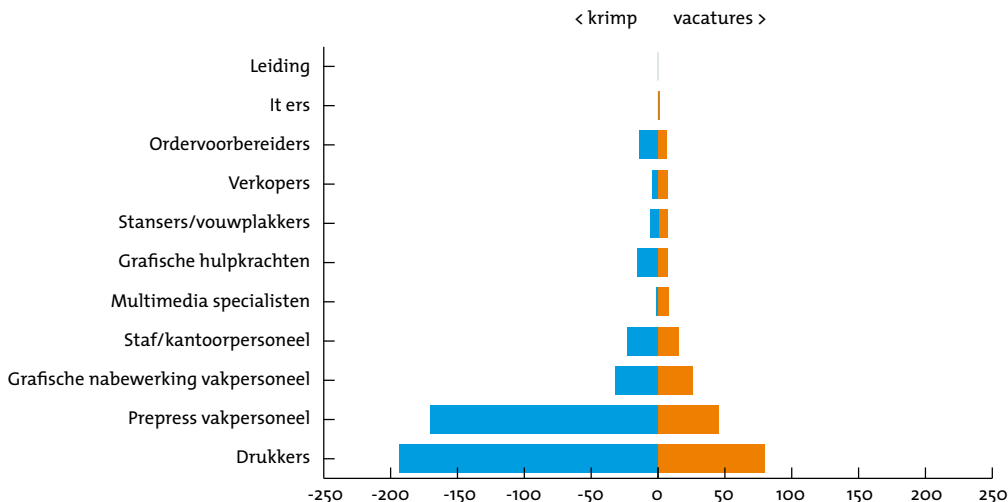
Mbo-leerlingen die opgeleid worden voor grafische beroepen als drukker en nabewerker stromen bijna allemaal direct door naar een baan binnen de grafmediabranche. Schoolverlaters in vormgeving en nieuwe mediaberoepen gaan vaker direct naar een voltijds vervolgopleiding bij het hbo. Bovendien vinden zij ook vaak een baan in een van de andere branches die gerekend worden tot de brede creatieve industrie in Nederland. Hieronder de doorstroom in 2008.

bron: Kenniscentrum GOC

Inkrimping in formatieplaatsen en aantal vacatures per beroepsgroep

Binnen de grafamediabranche is in de afgelopen jaren de inkrimping in het personeelsbestand groter geweest dan het aantal vacatures. Op dit moment is de inkrimping door de economische crisis zelfs fors toegenomen. De verwachting is echter dat indien de economie weer gaat aantrekken met name bij vacatures voor drukkers en nabewerkers weer problemen zullen ontstaan om deze opgevuld te krijgen. Dat komt omdat er al jaren té weinig jongeren in de beroepsopleiding voor deze richtingen kiezen, terwijl door de vergrijzing steeds grotere groepen drukkers en nabewerkers vervangen zullen moeten worden.

bron: Kenniscentrum GOC

Beroepsopleiding in cijfers

Aantal leerlingen grafimedia beroepsopleiding en geaccrediteerde leerbedrijven

Alle leerlingen in het mbo-beroepsonderwijs lopen stages in bedrijven of hebben een leerplaats bij het bedrijf waar ze als werknemer in dienst zijn. Deze leerplaatsen zijn geaccrediteerd (goedgekeurd) door Kenniscentrum GOC en staan in een register van leerbedrijven. Er zijn ook speciale leerplaatsen voor vmbo-leerlingen en leerbedrijven in het buitenland.

Opleiding	Mbo-niveau	Leerlingen	Leerbedrijven
Artiest	4	2.070	266
AV-productie	4	1.987	684
Podium- en evenemententechniek	4	551	278
Mediavormgever	4	9.314	3.440
Mediamanagement	4	737	853
Mediatechnologie	4	636	946
Printmediatechnologie	4	16	7
Gaming	4	597	54
AV-productie	3	532	637
DTP'er	3	1.143	1.781
Podium- en evenemententechniek	3	357	441
Printmedia	3	92	961
AV-productie	2	230	38
DTP'er	2	257	818
Podium- en evenemententechniek	2	90	136
Printmedia	2	283	963
Arbeidsmarkt kwalificerend assistent	1	12	150
Totaal MBO		18.904	6.069
- waarvan in buitenland			62
VMBO voorbereiden			61
VMBO drukken			108
VMBO nabewerken			96
Totaal VMBO		1.533	158

Bron: Cfi en Kenniscentrum GOC

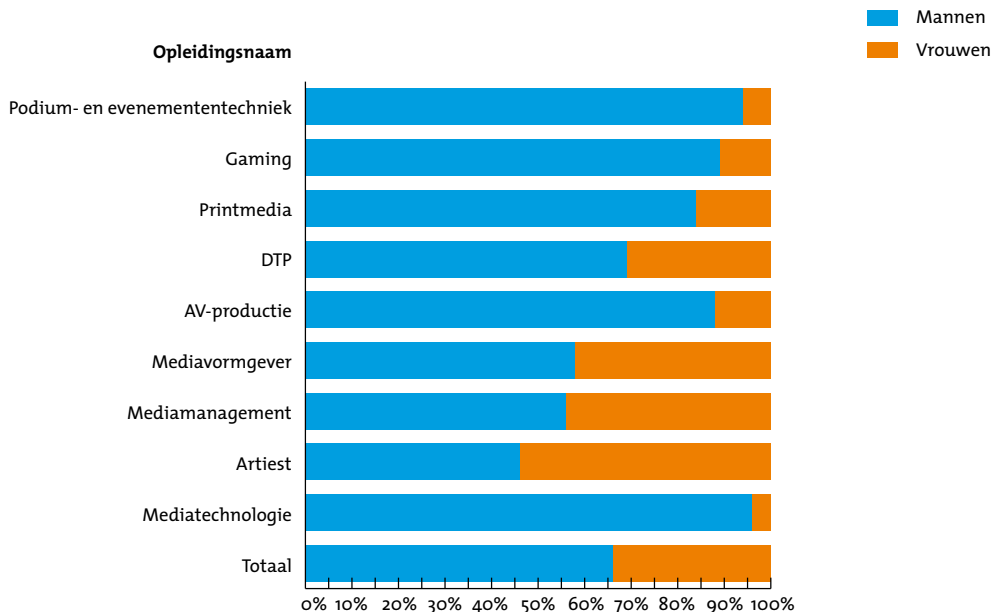
Aantal leerbedrijven naar hoofdactiviteit

Aan een goed leerbedrijf worden voorwaarden gesteld. Wanneer bedrijven aan deze voorwaarden voldoen, dan worden ze door Kenniscentrum GOC erkend (geaccrediteerd). De leerlingen krijgen in deze bedrijven een goede beroepsopleiding. De erkende leerbedrijven zijn via de website www.goc.nl in het register leerbedrijven te vinden.

Grafmediabranche	Aantal bedrijven	Overige branches	Aantal bedrijven
Prepressbedrijf	70	Uitgeverij	146
Drukkerij	936	Reclamebureau	1.480
Nabewerkingsbedrijf	72	Signbedrijf	166
Verpakkingsbedrijf	37	Multimediabedrijf	775
Overig Grafisch	176	Gamingbedrijf	16
		Copy/printbedrijf	129
		Audiovisueel	623
		Artiest/Gezelschap	16
		Theater en Podia	526
		Onderwijsinstelling	49
		Overig niet Grafisch	757
		Onbekend	96
Totaal leerbedrijven	1.291	Totaal leerbedrijven	4.779
Aandeel leerbedrijven binnen branche	21,3%		78,7%
Mutatie t.o.v. 2008	+115		+1.093

bron: Kenniscentrum GOC

Leerlingen grafimedia beroepsopleiding mbo naar geslacht

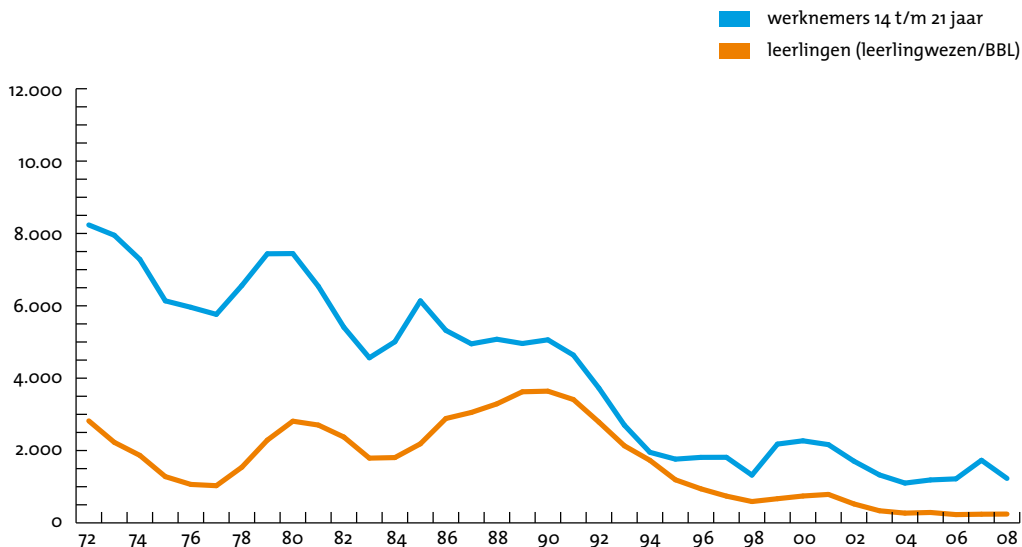
bron: Cfi

Leerlingen specifiek grafmediaberoepen mbo 2008-2009 per school

MBO-school	Commercieel en productieplanning	IT-specialisten grafmediamedia	Mediavormgevers	DTP'ers	Drukkers en nabewerkers
De Eindhovense School	78	55	699	105	57
Grafisch Lyceum Rotterdam	270	244	1.851	282	111
Grafisch Lyceum Utrecht	169	41	1.291	314	59
Mediacollege Amsterdam	143	72	1.360	165	73
CIBAP			303	31	
ID College					
Landstede			120	52	
ROC Albeda College			22		
ROC Alfa College			160	2	
ROC Arcus College					
ROC ASA		6	35		
ROC AVENTUS			110		
ROC Da Vinci College			149		
ROC Deltion College	24	28	527	112	49
ROC Drenthe College			108		
ROC Eindhoven					
ROC Flevoland			168		
ROC Friese Poort	2	21	248	100	6
ROC Friesland College		10	214		
ROC Koning Willem I			115		
ROC Leiden		48			
ROC Midden Brabant		40			
ROC Midden Nederland			292		
ROC Nijmegen eo			194		
ROC Noorderpoortcollege			64		
ROC Onderwijsgroep A12			15		
ROC Rijn IJssel			108	176	36
ROC van Amsterdam	51	7	143		
ROC van Twente			319	43	
ROC West-Brabant		25	256		
ROC Westerschelde				18	
ROC Zadkine					
ROC Zeeland		39	45		
SintLucas			398		
Totaal	737	636	9.314	1.400	391

Samenhang instroom jonge werknemers en beroepsopleiding in bedrijven

De bereidheid van grafische bedrijven om leerlingen een beroepsopleiding te geven, hangt sterk samen met de werkgelegenheidsontwikkeling. Vanaf begin jaren negentig loopt de instroom van nieuwe (jonge) medewerkers sterk terug. Dat is te zien in het aandeel dat jongeren uitmaken in de totale werkgelegenheid in de branche. De opleiding binnen bedrijven (BBL: beroepsbegeleidende leerweg) vertoont een overeenkomstig beeld. Net als in de jaren tachtig het geval was, wil de overheid bedrijven stimuleren meer jongeren een leerwerkplek aan te bieden.

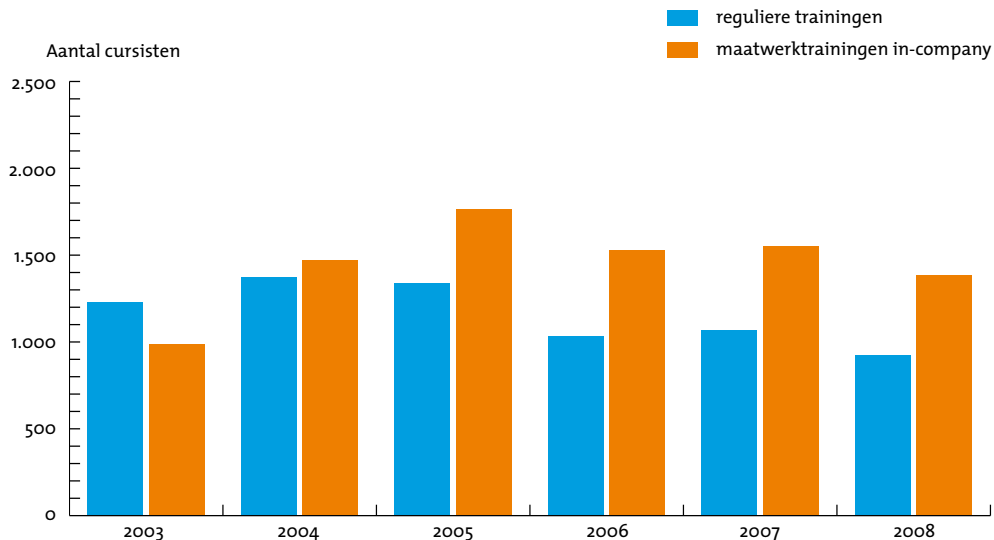
bron: GBF; Kenniscentrum GOC

Trainingen in cijfers

Aantal cursisten open inschrijving en in-companyprojecten

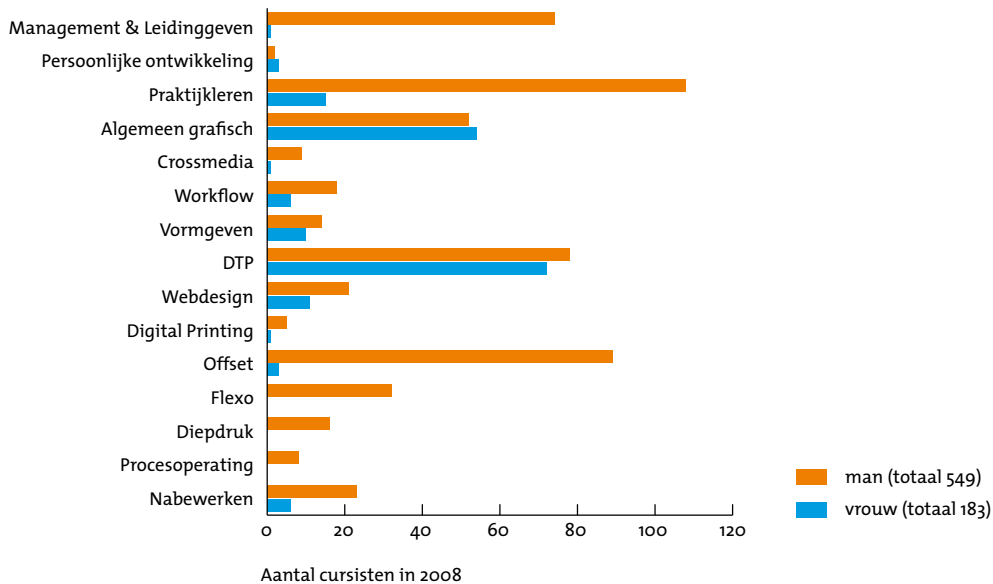
Kenniscentrum GOC biedt reguliere cursussen aan waarop bedrijven hun werknemers kunnen inschrijven en maatwerktrainingen die in-company worden gegeven. Veel bedrijven bezuinigen op opleidingen als het economisch slechter gaat. Daarnaast blijkt dat bedrijven de afgelopen jaren vaker maatwerktrainingen willen die in-company worden gegeven.

bron: Kenniscentrum GOC

Aantal cursisten bij het trainingscentrum van Kenniscentrum GOC

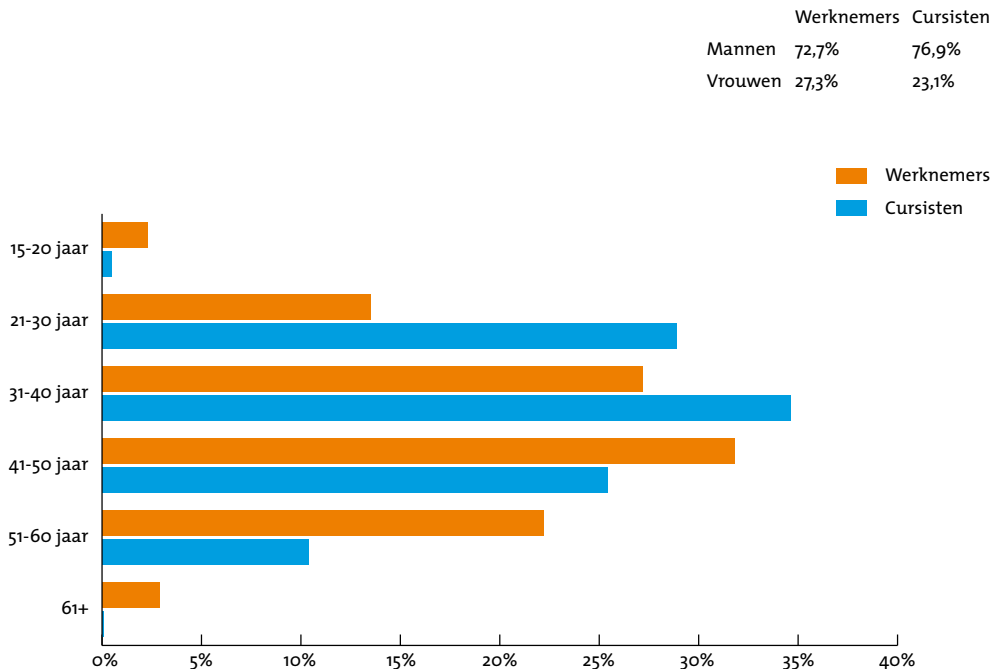
Van alle aangeboden cursussen trekken DTP, praktijkleren, algemeen grafisch en offset de meeste deelnemers. Praktijkleren is een training voor praktijkopleiders binnen leerbedrijven die stagiaires en eigen leerlingen voor een beroepsdiploma opleiden. Van alle cursisten in 2008 was 23% vrouw. Daarmee waren vrouwen iets minder vertegenwoordigd onder de cursisten omdat van de totale werkgelegenheid 27% vrouw is. Het percentage schommelt overigens van jaar tot jaar. Er zijn ook jaren dat vrouwen wel evenredig zijn vertegenwoordigd onder de cursisten.

bron: Kenniscentrum GOC

Cursusdeelnemers Kenniscentrum GOC naar leeftijd

Onder de cursisten zijn de oudere leeftijdsgroepen minder goed vertegenwoordigd. Het omslagpunt ligt rond het 40ste jaar. Ook jongeren onder de 20 jaar zijn minder vertegenwoordigd, maar deze werknemers volgen vooral nog een beroepsopleiding en dat is geen cursus.

bron: Kenniscentrum GOC

Uitgave

Koninklijke KVGO

Startbaan 10, 1185 XR Amstelveen

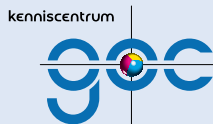
Postbus 220, 1180 AE Amstelveen

T (020) 543 56 78

F (020) 543 54 75

E-mail: info@kvgo.nl

Internet: www.kvgo.nl

Kenniscentrum GOC

De Schutterij 2, 3905 PL Veenendaal

Postbus 347, 3900 AH Veenendaal

T (0318) 53 91 11

F (0318) 52 99 69

E-mail: info@goc.nl

Internet: www.goc.nl

Voorbehoud

De redactie is niet verantwoordelijk voor de juistheid van gegevens die door derden werden verstrekt en is niet aansprakelijk voor de gevolgen voortvloeiend uit onvolledige of foutieve informatie. Aan de redactionele inhoud kunnen geen rechten worden ontleend.

Niets uit deze uitgave mag zonder (schriftelijke) toestemming van de uitgever worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt.

© juli 2009, Koninklijke KVGO en Kenniscentrum GOC

Vormgeving: Okkerreclame, Veenendaal

Druk: Drukkerij Roos en Roos, Arnhem

